

‘Ik beschouw mezelf als een tijdelijke schatbewaarder’

Tyr Baudouin

Handelaar in oude kunst Tyr Baudouin runt in een historisch pand aan het Mechelseplein in Antwerpen Galerie Lowet de Wotrenge. Hij wijdde de allereerste monografische tentoonstelling aan Cornelis Schut, een Antwerpse barokmeester in de schaduw van Rubens, en herontdekte een portret van Adriaen Brouwer, dat inmiddels verworven werd door het Mauritshuis in Den Haag. “Ik koop en verkoop alleen werken die ik graag zie. Dat is misschien een handicap.”

TEKST: ERIC RINCKHOUT
PORTRÉTFOTO: JANA POLLET

Tyr Baudouin doet er bescheiden over, maar eigenlijk maakt hij deel uit van een dynastie kunstconnaisseurs. Zijn grootvader was kunsthistoricus Frans Baudouin, gerenommeerd conservator van het Antwerpse Rubenshuis. Zijn moeder en vader, Anne Baudouin en Robert Lowet de Wotrenge, waren actief in de handel van vooral moderne en hedendaagse kunst. Dat verklaart meteen de naam van zijn galerie, een intieme plek waar hij altijd en overal wordt omringd door oude meesters. Een gesprek met een bevoegen kunsthandelaar.

Jan Fijt, *De hertenjacht*, olieverf op doek, 58,5 x 82 cm. Met toestemming van Galerie Lowet de Wotrenge.

Hoe belangrijk is jouw grootvader geweest?

“Hij wordt steeds belangrijker! Ik heb hem gekend tot mijn achttiende, hij is overleden in 2005. Hij was een academisch zwaargewicht en heeft veel geschreven. Ik herontdek hem nu. Blijkbaar heeft hij ooit een boek geschreven over Jan Pieter van Bourscheit, een 18e-eeuwse kunstenaar en architect met wie ik iets heb: van hem heb ik al twaalf beelden herontdekt. Dat is toch een rare samenloop. Maar ik heb niet het geduld van mijn grootvader. Ik probeer het wetenschappelijke en het commerciële te combineren, terwijl hij een onderzoeker pur sang was. Toch denk ik dat hij zou weten te waarderen wat ik doe. Ik koop aan, ik verzamel, ik maak tentoonstellingen en probeer daar telkens een mooie, degelijke catalogus bij te maken, wat een serieus engagement betekent. Niet veel handelaren doen mij dit na.”

De liefde voor kunst zit dus in de genen?

“Het kan gek klinken maar oorspronkelijk wilde ik diplomaat worden. Ik heb geschiedenis gestudeerd aan de Universiteit

Antwerpen. Daarna wilde ik dan toch in de kunst stappen, hoewel mijn ouders mij dat ten stelligste afraadden. Want het is geen gemakkelijke business.”

Hoe heb je je voorbereid?

“Eerst liep ik stage bij Christie’s Amsterdam. Toen ik daar een week aan het werk was, viel Lehman Brothers om (september 2008, ER). Vervolgens werd de helft van het personeel ontslagen en had ik weinig omhanden, want door de wereldwijde kredietcrisis lag de kunsthandel op apegapen. Ik ben begonnen aan een verkorte bachelor kunstgeschiedenis aan de KU Leuven, aangevuld met cultuurmanagement aan de Antwerp Management School.”

Ben je daarna in de kunsthandel gestapt?

“Ik ben zowat van nul begonnen: een proces van vallen en opstaan. Intussen ben ik twaalf jaar bezig en vijf jaar volledig zelfstandig. In het begin heb ik nog zeven jaar lang les gegeven – geschiedenis en esthetica in het middelbaar onderwijs – om zeker te zijn dat ik de rekeningen kon beta-

Zijn galerie is een intieme plek, waar Baudouin altijd en overal wordt omringd door oude meesters.

len.” (Lacht.) “Daarna heb ik me ten volle geëngageerd voor mijn zaak en, typisch, de eerste zes maanden helemaal niets verkocht. Het keerpunt kwam toen ik in 2019 geselecteerd werd voor de showcase op TEFAF, een uitnodiging voor beginnende handelaars. Ik kon daar een stand maken van elf vierkante meter, die ik zes maanden lang obsessief heb voorbereid. Ik heb toen tachtig procent van wat ik tentoonstelde verkocht aan grote verzamelaars en internationale musea. Dat gaf mijn zelfvertrouwen een boost.”

Jan Pieter van Bourscheit de Oudere, *De Vier Seizoenen*, terracotta, elk ca. 88 cm hoog. Met toestemming van Galerie Lowet de Wotrenge.

Adriaen Brouwer, *Allegorie van de Ijdelheid (Superbia)*, olieverf op paneel, ca. 1634-1637, 23,2 x 15,9 cm. Met toestemming van Galerie Lowet de Wotrenge.

‘Van de tweedeling tussen oud en modern moeten we af: alle kunst is ooit hedendaags geweest’

Wat heb je op de TEFAF getoond?

“Een kabinet met een mix van 17e- en 18e-eeuwse voornamelijk Vlaamse schilderijen, tekeningen en sculpturen. Mijn topwerk was een serie van vier terracotta's die ik had gekocht als Frans en 19e-eeuws. Ze waren verschillende keren overschilderd en verguld. Toen ze werden aangeboden op de website van een Parijs veilinghuis heb ik meteen de tgv genomen. Ik was ervan overtuigd dat het om Antwerps werk ging uit eind 17e, begin 18e eeuw. Na uitvoerige restauratie bleken het beelden te zijn van Jan Pieter van Bourscheit, een architect die zich ook specialiseerde in grote terracotta's, vaak in reeksen zoals de zintuigen of de seizoenen. Ik had de stille hoop dat het echtpaar Van Otterloo, gerenommeerde Amerikaanse verzamelaars van Belgische en Nederlandse komaf, mijn stand op TEFAF zou bezoeken. En zo geschiedde. Ze werden vergezeld door curatoren van het museum van Boston, waaraan de Van Otterloos hun kunstcollectie eertlang zullen schenken. Een dag later kreeg ik de bevestiging van de aankoop van de vier terracotta's.”

Waarom heb je voor de oude meesters gekozen?

“Daardoor heb ik contact met het verleden. De werken van Cornelis Schut zijn hooguit enkele honderden meters hiervandaan gemaakt. Die stukken hebben een materiële geschiedenis, een band met elkaar, zijn ontstaan in dezelfde ruimte en daarna verspreid geraakt over de hele wereld. Ze komen hier weer samen, worden vastgelegd in een catalogus en vliegen binnenkort weer uit. Heel even ben ik de tijdelijke bewaker en schatbewaarder. Dat is ontroerend. We moeten het moderne durven zien in het oude, en het belang van de traditie voor de moderne kunst erkennen. Van de tweedeling tussen oud en modern moeten we af: alle kunst is ooit hedendaags geweest. Oude meesters zijn boodschappers van een wereld die ook woelig was, met oorlog en rampspoed.”

Toch toon je ook hedendaagse kunst. Waarom?

“Met hedendaagse kunst durf ik af en toe wel eens iets te proberen. Zo heb ik vorig jaar Bun – Benoît Poncin, een Antwerpse hedendaagse kunstenaar – geconfronteerd met oude meesters. Benoît had bij mij een 17e-eeuwse tekening gekocht, zo hebben we elkaar leren kennen. Ik ga dergelijke cross-over vaker doen: je moet jezelf af en toe heruitvinden. Het volgende project staat al in de steigers: het thema zal het landschap zijn, maar ik zeg nog niet met welke kunstenaar.”

Vanwaar je voorkeur voor thematische en monografische tentoonstellingen?

“Ik put veel voldoening uit onderzoek en ontdekking. Enkele jaren geleden heb ik vijftig tekeningen van 1550 tot 1800 gepresenteerd. Daar was het medium de rode draad. Een monografische tentoonstelling wilde ik al lang maken: eigenlijk verwacht je dat een museum een dergelijke tentoonstelling over Cornelis Schut zou samenstellen. Het is organisch gegroeid: ik heb gezocht, gekocht en bijgehouden. Je moet voldoende kunnen tonen. Met ‘primi pensieri’, bozzetti, modelli, grafiek en olieverfschetsen kon ik zijn manier van werken, stilistische diversiteit en onmiskenbare hand laten zien. Grafiek is niet direct mijn specialiteit, maar Schut was nu eenmaal een ‘peintre graveur’. Zijn grafiek bood mij de mogelijkheid om kunst aan te bieden in een meer betaalbare prijsklasse. Ik was aangenaam verrast dat er nogal wat jonge mensen op de tentoonstelling zijn afgekomen.”

Zie je jezelf dan meer als historicus of als handelaar?

“Schut is een wetenschappelijk project met een catalogus waarvoor ik met kunsthistorici heb samengewerkt: Ben van Beneden en Joris Van Grieken. Tegelijk moest ik voldoende verkoopbaar werk kunnen aanbieden. Ik moet er ook iets aan verdienen en aan mezelf kunnen verantwoorden dat ik er een half jaar fulltime aan gewerkt heb.”

Wat is jouw affiniteit met Cornelis Schut?

“Cornelis Schut is een boeiende figuur die in de schaduw van Rubens zijn eigen weg heeft gevonden. De invloeden in Rome heeft hij mooi verwerkt. Hij is lang in Italië geweest en heeft daar ongetwijfeld Poussin ontmoet. Dat verklaart zijn voorkeur voor pasteltinten, zoals in zijn *Heilige familie*. Die is on-Antwerps, bijna classicistisch. Schut staat dus wel apart. Ik koop en verkoop alleen werken die ik graag zie en waarmee ik affiniteit heb. Dat is misschien een handicap, dat besef ik.”

Hoe is jouw band met musea?

“Ik heb vanaf het begin veel met musea gewerkt. Aanvankelijk was dat het makkelijkste: musea kon ik zelf contacteren. Ik heb al vrij vroeg, zo'n tien jaar geleden, een reeks van tien tekeningen van Sebastiaan Vrancx aan Museum Plantin Moretus verkocht. Snijders&Rockoxhuis in Antwerpen heeft een olieverfschets van Jan Fijt gekocht en het Nationaal Museum van Oslo kocht

Tyr Baudouin is met zijn galerie dit najaar aanwezig op Art on Paper Brussels en Pan Amsterdam.

een aquarel van de vrouwelijke kunstenaar Alida Withoos, allebei tijdens de moeilijke covid-periode. Het prentenkabinet van Kunsthalle Bremen heeft drie prenten uit de Schut-tentoonstelling aangekocht, terwijl de bozzetto van Schuts *Besnijdenis* naar het Snijders&Rockoxhuis is gegaan. Door de jaren heen heb ik ook stukken in bruikleen gegeven aan musea voor tentoonstellingen, onder meer voor de Brueghel-tentoonstelling in Den Bosch. Een netwerk van verzamelaars bouw je daarentegen maar langzaam op: zij moeten jou vinden. Intussen heb ik wel veel trouwe privé-klanten. Voor hen is het een goed teken als de musea bij je kopen.”

Je hebt ook een Adriaen Brouwer herontdekt.

“Klopt. Ik ben erg trots op mijn recente verkoop aan het Mauritshuis. Op de Brouwer-tentoonstelling in Oudenaarde in 2018 hing het portret van de man die zijn snor bijknijpt, als een Joos van Craesbeeck met een vraag-

teken. Januari vorig jaar werd het geveild bij Sotheby's in New York. Toen heb ik het samen met een partner gekocht, waarna we het schilderij grondig hebben onderzocht. Op de achterkant van het paneel kleven twee zegels, perfect vergelijkbaar met die van een Brouwer in het Mauritshuis. Mijn paneel vermeldt inventarisnummer 114, de Brouwer van het Mauritshuis draagt nummer 115 in hetzelfde handschrift. Na onderzoek door een sigillograaf bleek het om de zegels te gaan van Don Juan José de Austria, landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden. Plots hebben we een provenance van de jaren rond 1650, kort nadat Brouwer de twee werken geschilderd heeft. Beide zijn bovendien even groot en het gaat om twee hoofdzonden. Dat van het Mauritshuis beeldt de wellust uit, de man die zijn snor bijknijpt is de ijdelheid. Ik heb het werk voorgelegd aan Katrien Lichtert, curator van de Brouwer-tentoonstelling, en aan de hoofdcurator van het Mauritshuis. Het Mauritshuis heeft *De Ijdelheid* aangekocht en sinds deze zomer hangt het schilderij op zaal. Dat soort ontdekkingen maakt mij gelukkig. Lachend: “Binnen honderd jaar ben ik er niet meer, maar dat schilderij zal daar nog steeds hangen.”

Galerie Lowet de Wotrenge

Antwerpen

www.galerieldw.viewingrooms.com

Cornelis Schut, *Terugkeer van de Heilige Familie uit Egypte*, olieverf op paneel, 35 x 52,5 cm. Met toestemming van Galerie Lowet de Wotrenge.